

א) שבעות מג: טו (ב) שבעות מג: טו (ג) שבעות מג: טו (ד) שבעות מג: טו (ה) שבעות מג: טו (ו) שבעות מג: טו (ז) שבעות מג: טו (ח) שבעות מג: טו (ט) שבעות מג: טו (י) שבעות מג: טו (יא) שבעות מג: טו (יב) שבעות מג: טו (יג) שבעות מג: טו (יד) שבעות מג: טו (טו) שבעות מג: טו (טז) שבעות מג: טו (יז) שבעות מג: טו (יח) שבעות מג: טו (יט) שבעות מג: טו (כ) שבעות מג: טו (כא) שבעות מג: טו (כב) שבעות מג: טו (כג) שבעות מג: טו (כד) שבעות מג: טו (כה) שבעות מג: טו (כו) שבעות מג: טו (כז) שבעות מג: טו (כח) שבעות מג: טו (כט) שבעות מג: טו (ל)

מוסף רש"י

קתא. בית די (שבועות
מג: אבד קתא דמגלא
אבד אלפא זוי. דסבר
וקביל. אכל כל זמן
קיימין על כרחו גובה חוב,
אם מלוה קתא הוא, קתא
מלוה שלשים יום, ואם פירש
לו זמן ששיעור זמנו יפרע,
ולא מצי לממר סברת
וקבילת. דאי לא שטות
קבילה. לשם פרעון לא
קבילה. וזיין דקבילה לשם
משכון כל מנה דלא מהדר
ליה משכונה לא גבי ולא מצי
פטר נפשיה דמני דמי
(טו). מנין לבעל חוב
שקונה משכון. כל ימי
הלוואה המשכון קנין לו ואם
נאנס חייב בזונסין, שאי
עליו לא שומר חנם ולא
כשומר שטר שפטרין
בזונסין, אלא טול דבזונסין
ובמיתו עומד (פסחים
ל: א). ולך תהיה צדקה.
בשעת העשות חייב, אי
אמרת קונה משכון איכא
צדקה ביה שכינה שטר
בשלמתו, ששאל לו זה דבר
הקנין לו, ואם אינו קונה,
צדקה בשיעור זמן, על
שלו שטר (טו). שלא
בשעת הלוואתו. כגון ע"י
ב"ד, דכתיב משפטי קדש,
דכתיב לעיל מיהי בחון
תעמוד והאי וגו', ואמר
מר זה שליח ב"ד (שבועות
מד) שומר אבדה. הכינס
אבדת חבירו ליפטר, דכתיב
ואספתם אל מוך ביתך (ב"ק
טו). כשומר חנם. ואינו
חייב אלא בשעת (יער
טו). כשומר שטר. ויחייב
בגיבה ואבדה, דשומר שטר
מלוה הוא, דהעסק במלוה
פטור מן המלוה (טו) א':
שטר מלוה (שבועות מד).
לימא דרב יוסף תנאי
היא. דמלתא דרבה דאי
לימא דרב יוסף תנאי דאי
ליה דרבה. אלא דרב יוסף
מי למתא תנאי הוא, מי מצי
לאוקמי לר' אליעזר כותיה
(טו).

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא פב.

א ב מ נ פ צ
שכירות ה"ל א ועין
השגות ובמ"מ וכל"מ
סוג עשין פט טו"ע ח"מ
סי עב סג"י ז וע"ש
בהג"ה:

תורה אור השלם

1 השב תשיב לו את
העבטו בבא השמוש
ושבב בשלמתו וברבך
ולך תהיה צדקה לפניי
דברים כו ג

על המשכון. בשעת הלוואה משמע: ומתני'. שהלווה פירות: אי הכי קמה ליה מתני' דלא כרבי עקיבא. דקתני אכל אס הלווה מעות שומר חנם ואנן קיימא לן במסכת סנהדרין (דף פו.) בזכולו סתמי סתם משנה רבי מאיר סתם ספרא ר' יהודה סתם ספרי ר' שמעון וכולוהו אליבא דר' עקיבא: לימא. ר' אליעזר ור' עקיבא: בדלא שוי שיעור זוי קא מפלגי וזדשמואל פליגי. דאי דשוי מודה ר' אליעזר דלגזינינא שקליה וזדלא דשמואל דלמנר אבדו אלפא זוי וסבר דקביל לגזינינא הא לית ליה לרבי אליעזר דכיון דלא שוי לזכרון דברים צעלמא הוא דנקיט ליה ושומר חנם הוא ור' עקיבא אית ליה דשמואל ואמר סבר וקביל בתורת משכון וכל כמה דלא מיהדרי ליה לא לגבי: דכולי עלמא לית להו דשמואל לרבי אליעזר לא מפסקי כלום ולר' עקיבא אינו מפסקי אלא כנגד המשכון: שקונה משכון. לכל מיני להתחייב בזונסין: אימור דאמר ר' יתחק בשעתו שלא בשעת הלוואה. דהא קרא בשמכנו ע"י שליח ב"ד כתיב דכתיב לעיל מיניה בחון תעמוד ומוקמינן לה לקמן (דף קג.) בשליח ב"ד וההוא ודאי קני דלגזינינא שקליה וליכא לדמוייה למשכנו בשעת הלוואתו ובהך פלוגתא דרבי אליעזר המלוה על המשכון קתני: והכא בשומר אבידה קא מופלגי. דטעמא דר' עקיבא משום דשומר שטר מלוה הוא והעוסק במלוה פטור מן המלוה דאי בעי לא יהיב ריפתא לעניא: שומר אבידה. שמלא אבידה והכניסה אל מוך ביתו כדכתיב (דברים כג) ואספתם אל מוך ביתך: כשומר שטר. מלוה: לימא דרב יוסף ווסף תנאי. דהא רבה ודאי תנאי היא דהא ר' עקיבא לית ליה דרבה ולית ליה לאוקמי פלוגתייהו בטעמא אחרינא דהא אהדרן בכמה טעמי ולא אחוקמא אלא לרב יוסף מי מיעביא למימר דרב יוסף: בשומר אבידה דכולי עלמא איש להו דרב יוסף כלומר רבה הוא דדחיק לאוקמי מילתיה כתנאי אכל רב יוסף אמר לך רבי אליעזר נמי קאי כוותי היכא דאיכא מלוה כגון שומר אבידה והכא היינו טעמא דפטור דקא סבר אין כחן מלוה: במלוה

נימא בדלא שוי שיעור זוי וזדשמואל קמיפליגי. פי' בקונט' אכל דשוי הו' לכ"ע ש"ס ושיליה שבעות הדיינים (שבעות דף מג: ושם מה. ד"ה מא) יש ספרים דגרסי ה"ד אי דשוי שיעור זוי מ"ט דרבי אליעזר אלא דלא שוי וזדשמואל קמיפלגי משמע כפ"ה דשוי מודו כ"ע וקשה דל"כ אמאי קאמר מתניתין דלא כר' אליעזר לוקמה דשוי שיעור זוי ומיתי ככ"ע וכו"ה הא דקאמר דמתניתין דלא כרבי אליעזר היינו לפי המסקנא דפליגי דשוי שיעור זוי וכדכ"ע יוסף דהא לרבה דהלכתא כוותיה פליגי לפי המסקנא דשמואל כפ"ה בפ"ג לעיל (דף כט.) ושם ד"ה (הו) ומיהו יש לומר דלא מצי לאוקמי מתני' דשוי וככ"ע דאין סברא שיתלוך רבי יהודה על רבי אליעזר ור' עקיבא אלא ודאי מתני' דלא שוי איירי אכל קשה כיון דשוי שיעור זוי לכולי עלמא אבדו מעותיו אס כן דלא שוי מה שנגד המשכון נמי אבדו לכ"ע ואס כן אמאי ישבע דרבי אליעזר שאבד המשכון בלא שיעור מה מרווח מאותה שבעה והלא המעות שנגד המשכון אבדו אפי' לא פשע והיתירם על המשכון יטול אפי' פשע במשכון כיון דלית ליה לדשמואל וכו"ה כמו שפירש בקונטרס דהיכא דלא (י) נקט שיעור זוי אפילו כנגד המשכון לא יפסיד לר' אליעזר משום דלא נקטיה אלא לזכרון דברים צעלמא זה אין נראה דאי דשוי אבדו מעותיו אן על גב דלית ליה לדשמואל אס כן ע"כ לא אבדו אלא מטעמיה דרב יוסף דמשום מלוה הו' ש"ס ומהאי טעמא נמי יפסיד מה שנגד המשכון דלא שוי דהא כ"ס שעשה מלוה שהלווה על המשכון מועט ועוד דלפי גירסת הספרים היה משמע כרב יוסף וקי"ל לרבה דכפריש' בפ' אלו מציאות (טו) ומיהו יש לומר דשוי הו' לכ"ע שומר שטר ולא מטעמי' דרב יוסף אלא מטעמיה דשמואל דחשיב כאילו פירש אבד המשכון אבדו מעותיו וכי לא שוי שיעור זוי בשעת הלוואה לא נקיט ליה אלא לזכרון דברים צעלמא ואפילו כנגד המשכון לא חשיב כאלו פירש אבידה דרבי אליעזר מ"מ דוחק הוא ונראה לפרש לימא דלא שוי וזדשמואל קמיפלגי פי' אף דלא שוי וזדשמואל קמיפלגי ולא דבר' יתחק ורב יוסף דבטעמיהו לא מצי פליגי אלא דשוי ועוד דלפי האמת לא פליגי דרבי יתחק כדמסקין ולא דרבי יוסף דרבי יוסף פירש אבד המשכון אבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון והא דקתני מתניתין שומר שטר לאו דוקא דהא האי לישנא לא שייך אמעות ימירם על המשכון אלא כלומר דרב יוסף פירש אבד המשכון אבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון הכל בגיבה ואבדה ולא בזונסין א"כ מתניתין איירי דשוי דסתם משכון שוה כנגד כל החוב ולכך קרי ליה ש"ס:

הלווה על המשכון קתני אלא לא קשיא כאן שהלווה מעות כאן שהלווה פירות והא מוקתני סיפא ר' יהודה אומר הלווה מעות שומר חנם הלווה פירות שומר שטר מכלל דלתנא קמא לא שני ליה כולה רבי יהודה היא וחסורי מיחסרא והכי קתני הלווה על המשכון שומר שטר במה דברים אמורים שהלווה פירות אבל הלווה מעות שומר חנם שרבי יהודה אומר הלווה מעות שומר חנם הלווה פירות שומר שטר אי הכי קמה לה מתני' דלא כרבי עקיבא אלא מחזורתא מתניתין דלא כר' אליעזר לימא בדלא שוי משכון שיעור זוי וזדשמואל קא מיפלגי דאמר שמואל האי מאן דאופיה אלפא זוי לחבריה ואנח ליה קתא דמגלא עילויהו אבד קתא דמגלא אבדו אלפא זוי אי בדלא שוי משכון שיעור זוי דכולי עלמא אית להו דשמואל והכא בדשוי שיעור זוי וקא מופלגי בדרי' יצחק דאמר ר' יצחק במנין לבעל חוב שקונה משכון שנאמר וְלָךְ תְּהִיָּה צְדָקָה אִם אֵינֶנּוּ קוֹנֵה מִשְׁכּוֹן צְדָקָה מִנֵּה לִיָּה מִכֶּאֱן לְבַעַל חוֹב שְׁקוּנָה מִשְׁכּוֹן וְתִסְבְּרָא אִימור דאמר ר' יצחק במשכנו שלא בשעת הלוואתו אבל משכנו שלא בשעת הלוואתו מי אמר אלא משכנו שלא בשעת הלוואתו כולי עלמא אית להו דרבי יצחק והכא במשכנו בשעת הלוואתו ובשומר אבידה קא מופלגי דאיתמר שומר אבידה רבה אמר בשומר חנם רב יוסף אמר בשומר שטר לימא דרב יוסף תנאי היא לא בשומר אבידה דכולי עלמא אית להו דרב יוסף והכא במלוה

דשמואל דחשיב כאילו פירש אבד המשכון אבדו מעותיו וכי לא שוי שיעור זוי בשעת הלוואה לא נקיט ליה אלא לזכרון דברים צעלמא ואפילו כנגד המשכון לא חשיב כאילו פירש אבידה דרבי אליעזר מ"מ דוחק הוא ונראה לפרש לימא דלא שוי וזדשמואל קמיפלגי פי' אף דלא שוי וזדשמואל קמיפלגי ולא דבר' יתחק ורב יוסף דבטעמיהו לא מצי פליגי אלא דשוי ועוד דלפי האמת לא פליגי דרבי יתחק כדמסקין ולא דרבי יוסף דרבי יוסף פירש אבד המשכון אבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון והא דקתני מתניתין שומר שטר לאו דוקא דהא האי לישנא לא שייך אמעות ימירם על המשכון אלא כלומר דרב יוסף פירש אבד המשכון אבדו מעותיו אפילו הימירם על המשכון הכל בגיבה ואבדה ולא בזונסין א"כ מתניתין איירי דשוי דסתם משכון שוה כנגד כל החוב ולכך קרי ליה ש"ס:

ר' רבוי' ע"מא אית דהו' דשמואל. דפרק שבעות הדיינים (שבעות דף מג: ושם ד"ה ממני) פריך לשמואל מדמתן סלע הלויתך עליו וסלע היה שוה והלה אומר לא כי אלא שלשה דינרים היה שוה חייב ואמאי לימא הא קבלתיה וגרס בספרים וכן פי' בקונטרס מתניתין דפרשי' כי קאמר שמואל דלא פירש להאי גירסא איש דלא מצי למימר הכא כולהו אית להו דשמואל דאי ר' אליעזר אית ליה דשמואל למה ישבע ויטול נהי דלית ליה דרבי יתחק מטעמא דשמואל דשמואל הכל אפי' לא פירש ולא שוי כ"ס דשוי וחי איירי דפרשי' שלא יפסיד לא היה חולק ר' עקיבא אכל לפי גרסת ר"ח דגריס התם מתני' דלא פירש ושמואל דפרשי' שיאבד כל מעותיו וכן נראה לר"ת עיקר דאין סברא שיאבד כל מעותיו דר' אליעזר לית ליה דשמואל ואף על גב דפרשי' לא יועיל דאסמכתא היא וכיון דלא איבד מעות הימירם על המשכון גם מה שנגד המשכון לא הפסיד כדאמר בחזוהו נשך (לעיל דף סו: ושם) דמי קאמר ליה קני לגזינינא ור"ע סבר דלא מקרי אסמכתא אלא היכא שאמר להסמיך חבירו על דבריו כגון אס חוביר ולא אעביד אשלים אלפא זוי אכל הכא המלוה מחל כל חובו אס יפסיד המשכון וקשה דלפי גירסא זו אמאי לא קאמר הכא כולי עלמא אית להו דשמואל היכא דפרשי' והכא בשוי שיעור זוי ולא פירש וזד' יתחק קמפלגי דהא הלכתא כותיה דשמואל דרב נחמן ונרדעיה ס"ל כוותיה התם ויש לומר דסבר גמרא דאי דפרשי' מפסיד כל החוב דלא פירש נמי מפסיד כנגד המשכון דמה שנגד המשכון דפרשי' דמי ולהי לא מצי למימר כולי עלמא אית להו דשמואל דא"כ לר' אליעזר למה ישבע ויטול כל מעותיו דמה שנגד המשכון יש לו להפסיד כיון דאית ליה דשמואל ומכל מקום הלכתא כשמואל דפרשי' ור"ח פירש דאין הלכה כשמואל וטעמא משום דקאמר הכא כולי עלמא לית להו דשמואל ואין זו ראייה שכן דרך הגמרא לדחות דכולי עלמא לית להו אע"ג דכן הלכה כיון דלא מצי למימר כולי עלמא אית להו ועוד דלפי האמת דקיי"ל כרבה פליגי דשמואל וקאי רבי עקיבא ומתניתין דשמואל ואע"ג דרב פליגי עליה דהא דפרק הזהב (לעיל דף מג: ושם) מדמי פלוגתא דרב דערבון לפלוגתא דרשב"ג ורבנן גבי ואינו שוה אלא פלג ובשבעות (דף מד:) מדמי פלוגתא דרשב"ג ורבנן לדשמואל א"כ פלוגתא דשמואל ורב לענין מי שפרע דאיסורא איתמר והלכה כרב באיסורין ה"כ דשמואל לענין דינא איתמר והלכתא כשמואל דייני ועוד דר' יוחנן פליגי ארבע דערבון וסבר כשמואל וקיימא לן ר' רב ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן וכרב נחמן קיימא לן דייני לגבי כולי עלמא וסבר כשמואל:

ר' יוסף תנאי היא. פירש בקונטרס דרבה דאי תנאי היא ולעיל פירשתי דפרק שני (דף כט.) ושם ד"ה (הו) דרבה דאי לא תנאי ומוקי פלוגתייהו דשמואל וכולי עלמא אית להו דרבה אית לרבי יוסף כי נמי פליגי דשמואל ר' אליעזר דלאו כותיה: במלוה